

بیت‌نویس

اکوتوریسم؛ راهی برای گردشگری پایدار

www.ketab.ir

تألیف

افسانه احسانی

(مدرس گردشگری و کارآفرین اکوتوریسم و هنرهای سنتی)

سرشناسه	: احسانی، افسانه، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اکوتوریسم؛ راهی برای گردشگری پایدار/ تألیف افسانه احسانی.
مشخصات نشر	: تهران: مهکامه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۴ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-7127-32-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۷۱.
موضوع	: گردشگری زیست محیطی
موضوع	: گردشگری پایدار
موضوع	: گردشگری زیست محیطی -- ایران
موضوع	: گردشگری پایدار -- ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۸ الف ۳۴۴/۵: G1۵۶
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۴۷۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۹۰۵۲۱

نام کتاب: اکوتوریسم؛ راهی برای گردشگری پایدار

تألیف: افسانه احسانی

ویراستار: پرتو حسینی زاده

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فرهانی

طرح جلد: حسین مبینی پور

صفحه آراء: الوهاب

لیتوگرافی: باختر

چاپ و صحافی: مهارتنو

نوبت چاپ: هشتم/ ۱۴۰۲

تیراژ: ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۵۰۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۷-۳۲-۲

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم،

نشر و پخش مهکامه

فکس: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱ - ۶۶۹۶۱۵۰۹

تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳ - ۶۶۴۹۷۰۵۰

en_mahkame@yahoo.com

پست الکترونیکی:

www.mahkame.com

نمایندگی های شهرستان:

۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتاب فروشی رشد، اهواز تلفن: ۳-۲۲۱۷۰۰۰

۲- مشهد: بلوار نبوت، پخش کتاب دانشگاهی رثوف، تلفن: ۳۸۴۰۵۸۴۶

۳- اصفهان: خیابان چهارباغ عباسی، مجتمع چهارباغ، زیرزمین، پلاک ۲۶، همراه: ۰۹۱۳۱۶۶۰۹۴۵

۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتاب فروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵

۵- کرمان: خیابان استقلال، کوچه ۱۰ غربی ۷، پلاک ۱۰، مؤسسه هفتواد کویر

۹	یادداشت نگارنده.....
۱۳	پیش‌گفتار.....
۱۷	فصل اول / اکوتوریسم: مفاهیم، اصول.....
۱۷	مقدمه.....
۱۸	گردشگری از نگاه سیستمی.....
۱۹	اکولوژی.....
۲۳	خدمات اکوسیستم.....
۲۷	گردشگری پایدار.....
۲۸	اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد.....
۳۱	تعاریف اکوتوریسم.....
۳۴	اصول اکوتوریسم.....
۳۵	ویژگی‌های اکوتوریسم.....
۳۷	اکوتوریسم و توسعه پایدار.....
۳۹	فصل دوم / اکوتوریسم و حفاظت از منابع طبیعی و فرهنگی.....
۳۹	مقدمه.....
۳۹	اکوتوریسم، حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی.....
۴۱	اکوتوریسم چگونه به حفظ محیط زیست کمک می‌کند؟.....
۴۱	۱. روش غیرمستقیم.....
۴۳	۲. روش مستقیم.....
۴۴	۳. آگاه‌سازی مردم از اهمیت حفاظت.....
۴۶	چگونه می‌توان از طریق بهبود کیفیت زندگی مردم بومی به حفظ محیط زیست کمک کرد؟.....
۵۰	اکوتوریسم، حفاظت از فرهنگ بومی و میراث ناملموس.....
۵۷	اکوتوریسم و دانش بومی.....

۶۸	اکوتوریسم، آموزش و تفسیر.....
۶۸	اکوتوریسم، آموزش و یادگیری.....
۷۳	اکوتوریسم، تغییر نگرش و رفتار.....
۷۷	تفسیر.....

فصل سوم / اکوتوریسم و مفاهیم مرتبط با آن..... ۸۵

۸۵	مقدمه.....
۸۵	گردشگری بر پایه طبیعت (طبیعت گردی).....
۸۶	شاخه های گردشگری بر پایه طبیعت (طبیعت گردی).....
۹۱	منابع طبیعت گردی در ایران.....
۱۰۶	ستاره، فرهنگ و اکوتوریسم.....
۱۱۲	مروری بر حیات وحش ایران از منظر اکوتوریسم.....
۱۲۲	مناطق تحت حفاظت محیط زیست.....
۱۲۶	فُرَق های بومی.....
۱۲۸	گردشگری مسئولانه.....
۱۳۰	گردشگری روستایی.....
۱۳۳	گردشگری جامعه بنیاد (گردشگری جامعه محور یا گردشگری بر پایه جوامع بومی).....
۱۳۷	گردشگری تجربه گرا.....
۱۴۰	ژئوتوریسم.....
۱۴۳	ژئوپارک.....
۱۴۸	تفسیر ارزش های زمین شناسی در ژئوسایت ها.....
۱۴۹	اکوتوریسم برای کودکان و نوجوانان.....
۱۵۱	اکوتوریسم الگویی مناسب برای سفرهای کودکان.....
۱۵۳	نگاهی به پیشینه سفرهای کودکان در ایران.....

فصل چهارم / اثرات مثبت و منفی اکوتوریسم..... ۱۵۹

۱۵۹	مقدمه.....
۱۵۹	اثرات مثبت اکوتوریسم.....
۱۶۰	اثرات منفی اکوتوریسم.....
۱۶۳	رویکرد تاریخی - تکوینی دوکسی.....

۱۶۴	 کدهای رفتاری
۱۶۵	 نمونه‌هایی از کدهای رفتاری گردشگران
۱۶۹	 نمونه‌هایی از کدهای رفتاری جامعه میزبان
۱۷۷	 فصل پنجم / دست‌اندرکاران اکوتوریسم
۱۷۷	 مقدمه
۱۷۷	 ذی‌نفعان اکوتوریسم
۱۷۸	 دولت
۱۸۰	 بخش خصوصی
۱۸۰	 سازمان‌های مردم‌نهاد
۱۸۳	 آژانس‌های مسافرتی
۱۸۵	 راهنمایان اکوتوریسم
۱۸۹	 انواع اکوتوریست‌ها
۱۹۳	 داوطلبان
۱۹۸	 جامعه بومی
۲۰۰	 نقش زنان بومی در اکوتوریسم
۲۰۶	 محصولات بومی و "کسب و کارهای کوچک"
۲۱۸	 زیرساخت‌ها و تسهیلات مناسب اکوتوریسم
۲۱۹	 حمل‌ونقل
۲۲۰	 اقامتگاه‌های اکوتوریسم (اکولوژ)
۲۲۵	 یک خانه اکولوژ چه مشخصاتی دارد؟
۲۲۹	 سایر اقامتگاه‌ها
۲۳۲	 اقامتگاه‌های بومی در ایران
۲۴۱	 فصل ششم / مدیریت و "برنامه‌ریزی مقاصد اکوتوریسم"
۲۴۱	 مقدمه
۲۴۲	 مفاهیم و تعاریف پایه
۲۴۲	 برنامه‌ریزی مقاصد اکوتوریسم
۲۴۳	 ایجاد مقصد اکوتوریسم
۲۴۳	 ضرورت برنامه‌ریزی برای مقاصد اکوتوریسم

سال‌هاست که سفر امکان کسب تجربه‌های کم‌نظیری را برای انسان امکان‌پذیر ساخته و جزء مهمی از زندگی او شده است. از اواسط قرن بیستم، شکلی از گردشگری در جهان غرب پدیدار شد که طرفداران این موج، سفرهای هدف‌دار و موضوعی را برگزیدند. این نوع سفر که با دستاوردهای شناختی همراه بود، در مقایسه با سایر انواع سفر، جذابیتی متفاوت داشت. لذت کشف ناشناخته‌های طبیعت و فرهنگ در گوشه و کنار این جهان پر رمز و راز تجربه‌ای منحصربه‌فرد همراه با لذتی پایدار به همراه داشت. به این ترتیب، سفرهای هدف‌دار با موضوعات متنوع تاریخی، فرهنگی، ماجراجویانه و طبیعی سهم چشم‌گیری از بازار گردشگری را به خود اختصاص دادند.

با توسعه گردشگری و افزایش علاقه‌مندان به سفر، آرام‌آرام شاخه‌های گردشگری بر پایه طبیعت یا طبیعت‌گردی^۱ تنوع پیدا کرد و توسعه یافت. اکوتوریسم به‌عنوان شاخه‌ای از طبیعت‌گردی قصد دارد به شیوه‌ای خردمندانه با کمترین تأثیر منفی در طبیعت و فرهنگ، مواهبی را برای آن به ارمغان آورد. برخلاف گردشگری بر پایه طبیعت، که در آن طراحان و برنامه‌ریزان گردشگری، طبیعت را برای استفاده و لذت گردشگران آماده می‌سازند، در اکوتوریسم، انسان می‌بایست خود را برای حضور صحیح در طبیعت آماده سازد و به نفع آن برای خود محدودیت‌ها و ضوابطی قائل شود.

تأمین بودجه و ایجاد انگیزه برای حفاظت، در گرو رفاه و برخورداری از فرصت‌های اشتغال در جامعه است که خود ابزاری برای توسعه پایدار محسوب می‌شود. ایران به‌عنوان کشوری در حال توسعه نیازمند است از منابع طبیعی خود به شکل پایدار استفاده کند. حدود ۱۰ درصد از سرزمین ما تحت حفاظت قرار دارد و درصد بالایی از آن منابع طبیعی و عرصه‌های طبیعت بکر و زیباست که دیر یا زود در معرض توسعه قرار خواهند گرفت. اکوتوریسم روشی شناخته شده برای استفاده درست از این گونه مناطق است.

۱. در این کتاب Nature based Tourism گردشگری بر پایه طبیعت یا طبیعت‌گردی ترجمه شده است.